Број 483

Број 1. Нови Сад у уторак 1. (14.) јануара 1919. Година II.

СРПСКИ ЛИСТ

Орган Српског Народног Одбора

Уређује Редакциони Одбор.

„Српски Лист“ излази сваки дан осим понедељника. — Претплата је на месец дана 9 круна. — Огласи 1 круна од петит реда. — Рукописи шаљу се уредништву „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт), а претплата администрацији „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт). — Рукописи се не враћају.

Поједини бројеви 30 потура

Ново искушење?

Нова година — ново искушење!

Из досадашњих наших извештаја јасно се види, какову неправедну политику терају Италијанци према Југословенима. Користећи се приликама, они су војском посели скоро цело јадранско Приморје наше, шта више зашли су већ и у унутрашњост Далмације па чак су и на Црну Гору метнули своје шаке. У Далмацији врше читаве покоре над нашим народом, а то исто раде и у Истри и Горици-Градишкој. Стари мљетачки крилати лав опет је пружио шапе за нашим земљама. Но овога пута је, нашав савезника у једном тврдоглавом раскраљу, задро и у Црну Гору, да би осигурао себи владавину над јуначком српском оком.

Српска војска, која је, сатрвши Бугаре и задавши тиме самртан удар Аустро-Угарској и Немачкој, ослободила и наше Приморје испод вековнога аустро-мађарског јарма, избегава оружан сукоб са досадашњом савезницом својом. У Книну, где живи овејан Србин и Хрват, где нема ни једног Талијана, морало је, на жалост, ипак да дође до оружаног сукоба између наше малене посаде и италијанске војске, која је у масама наваљивала, овога пута јуначније наваљивала, него што је требала наваљивати на Лабориду и Сочи... Само хладнокрвности српске команде, само запту у српској војсци, која слуша наређења својих старешина, има се благодарити, што није дошло до кобнијег сукоба. Још једнако чекујемо, да ће на римском Монте Чиорију ипак, у последњем часу превлатити хладан разбор над будаластом страшћу уличких политичара и неодговорних елемената у италијанском друштву. Италија се могла уверити, да Југословени ништа не траже за себе, што по праву није њихово. Угледни Италијанци, чак, повикују својим земљацима, да она шака Талијана и Талијанаша на источним обалама Јадранскога Мора (има их тек око 20.000!) не може краљевини Италији дати никакова права на наше Приморје, нити та сићушна бројка Талијана у Далмацији може Италији послужити поводом, да од Јадранског Мора створи за Југословене — mare clausum, затворено море. Не, то никада не може бити, нити ми то можемо икада допустити!

Има и једна вест, која управо звучи као пустоловна. Италијанци би, по тој вести, имали да у *Битољу* и околини му замене француску војску те да Битољ и Пелагонија битољеко поседне италијанска војска, која би, наравно, онда настојала и тамо векује, јер би Италија тиме осигурала посед Валоне. Извесни неразборити људи у Италији би дакле да нашу велику државу одсеку не само од Јадранског, него и од Јегејског Мора, дакле да Србија доспе у још гори положај, него што беше онај, у који ју је хтела довести разорена дунавска монархија! И опет велимо: Не, то не може никада бити нити ми то можемо икада допустити. С тиме треба империјалисте италијанске на чисто да буду.

Али ми разумемо, донекле, ово разметање и изазивање италијанских империјалиста. Још за време трајања светског рата, особито после оног страшног каборидског слома у јесен г. 1917., у Италији је овладала *јака револуционарна републиканска струја*. Та струја је и сада јака, штавише сваки дан све јаче буја. Главни лист италијанских социјалиста, „Аванти“, јавља да су у Италији на дневном реду велики народни скупови, на којима се бурно захтева да *Италија има постати социјалистичка република*. Таквих манифестација било је по свима већим градовима, нарочито у свагда запаљивој Горњој Италији, и веома упада у очи то, што су и представништва појединих вароши суделовала у манифестацијама за преображај Италије у социјалистичку републику. Није то, дакле, покрет поводљиве гомиле, него је то већ израз воље у озбиљних елемената, који виде, куда би Италију одвео луди империјализам једнога поиталијањеног Јевреја, барона Сонина.

Дабогме, да се италијанска влада тргла пред тим опасним појавама. Али уместо да се врати на пут политичке пристојности и справедљивости, она том покрету на тај начин хоће да стане на пут, што се здружила с империјалистама, држећи да би спасла монархију у Италији ма само и тим, што би делимично утолила глад империјалиста словенском земљом. Но то је врло неспретан и — врло опасан рачун! Стојичком мирноћом подносимо сва изазивања, сав терор италијански на нашем Југу, јер смо сигурни свог права, које ни велика конференција за светски мир не ће испустити из вида. А ако данас у Риму исповедају исто оно, што је г. 1914. исповедао Бетман-Холвег у Берлину: да је сила над правом, нека изволе наставити, како су почели. Ми бисмо и то искушење издржали. Но надамо се, да ће у Риму ипак надвладати увиђавност и да нас, који смо Италији искрени, лојални пријатељи и савезници, на прагу Нове Године нико не ће наводити на искушење.

О т. зв. добротворству.

Добротворство, онако како се код нас у јавности сад врши, застарела је установа. Оно почива на једном немодерном схватању, на једном заосталом погледу на друштво. То схватање није демократско, оно претпоставља велику друштвену неједнакост, оно допушта да у друштву има повлашћених људи и људи нижега реда. Добротвор је човек који чини добро од своје добре воље, чини добро што му је баш тако ћеф. Они доле зависе од његова ћефа. Ако тај ћеф не дође, они се могу савијати од муке, па и умрети од глади.

Осећање модерног човека се противи такоме схватању. Душу једнога демократа тишти и помисао да на свету има људи који дан на дан живе у беди, па, можда, и гладују, а камо ли да допусти да из такога стања ствари постане неки однос нижих и виших, оних који очекују и оних којима долази ћеф да дају. Тако стање ствари је неправично. Такав се однос не сме допустити.

У напредном друштву се не говори о јавном добротворству, него *о социалном раду*, или *о социалној помоћи*. У западним државама има социално законодавство, које иде за тим да државним средствима врши социалну помоћ. Тиме, дабогме, ни тамо није искључена приватна иницијатива и добровољни рад. Јер беде има још увек доста. Што на Западу и држава улази у оваке послове, то је, с једне стране, отуда, што се тамо друштво људско сматра као солидарна целина, *те држава осећа да је дужна да се за сваког грађанина брине*, с друге стране, што су тамо и масе пробуђене, и свесне о својој бројној снази у друштву, те је опасно не задовољити њене преке потребе.

И код нас у Војводини се у новије доба хтело, већ из обзира народне одбране, у том погледу нешто да учини. Али при том нису давали директиву толико социологијски погледи, колико буржоазијски и, можда, у неколико, религиозни. Осниваче и организаторе женских добротворних задруга није руководила идеја социалног рада, него caritas, милосрђе. Стога су и програм рада, и метод рада, и циљеви рада били несавремени или непотпуни. Све се свело, на крају крајева, на скупљање новаца и на дељење милостиње.

Међутим, дељење милостиње не може се допустити из два разлога: прво, из етичног, јер *поклањање новаца понижује*, јер се давати новац, без рада који га је заслужио, зове *потпомагати просјачење;* друго, из социалног, јер просјака човек не сматра себи равним. Без рада може се и сме се давати само старцима, богаљевима или трајно болеснима, који нису способни за рад. Па и њима се не даје новац, него се за њих удеси склониште. Тако склониште се свугде установљује и за децу која остану без родитеља. Иначе се потребитима здравима не даје новац, него *прилика за рад*, или се *оспособљавају за рад*, они који не умеју да раде. Јер је врло паметно речено: „Подај човеку новаца, јела и одела, — ти си му помогао само дотле, док новац не потроши, јело не поједе, одело не подере. А научи га радити, или набави му увек посла, ти си му за увек помогао“. То би биле главне идеје о добровољној социалној помоћи у модерном духу. Њих није тешко даље практично применити и спровести у живот.

Али би чланови Женске Добротворне За-

Библиотека Матице српске у Новом Саду

Инв. бр. 1184713

друге могле, можда, правдати одевање школске деце. Случај је, на пример, овај. Удовица има троје, четворо мале деце. Она би хтела да ради, али нема на коме да остави децу. Стога седи код куће, чува децу и — гладује с њима заједно. Како да човек не помогне тој деци? — Одговарамо: треба помоћи, али не давањем одела или новаца. Јер таких жена има у Новом Саду много. Понека је тврђег срца па, богме, закључа децу у кућу и оде на рад. Какве се несреће често догађају с том децом, није непознато. Ова затворена деца, можда, не гледају и не наготују, али покашто — гину од пожара. И овој и оној деци може се помоћи, ако се хоће. Треба основати *чувалиште*. Кад матере полазе на рад, оне ће децу оставити искусним и поузданим рукама у чувалишту. Ту ће деца добити хране, која су за школу, ићи ће у школу, која нису, њих ће неко у чувалишту забавити. Увече, на повратку с рада, радница ће узети своју децу и биће с њима до ујутру. На овај начин би и удовица поштено зарађивала свој хлеб, и деци би било добро. Ето тако би се могло решити, на етичан начин, питање радница с децом. Да и чување деце буде заслужено, могло би се удесити, да матере, с времена на време, на цео дан долазе у чувалиште да раде. У Правилима Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња се говори на првом месту о чувалишту, али оно никад није остварено. Зашто? Зато што рад Задруге нису руководили социологијски и етички погледи. Можда и зато што је овај рад мало тежи.

У Правилима исте Задруге се говори и о поуци „подмлатка женског у ручном раду, у кућарству, вртарству“ и т. д. — ниже се врло обилат и доста леп програм *за оспособљење девојака за рад*. Али и ова је лепа идеја остала само на хартији. Задруга није волела, као кнез Лазар, царству небескоме. него царству земаљскоме. Она је имала амбицију да стече капитал од 40—50 хиљада, а не да улази у плодан и користан социалан рад. Те хиљаде, уопште, прилично терете нашу Женску Задругу. Оне најјасније показују да је Задруга померила прави пут.

У Правилима се поставља као задатак Задрузи и то, „да приређује јавна предавања и читања, сéла, беседе и сличне забаве“. Од свега овога Задруга је опет изабрала „благују част“. Она није јавним предавањима и агитацијом радила на томе да у нашем друштву пропагише идеје о социалном раду, да се на тај начин популаризује у нашем друштву, те да стече, не 200 чланова, него десет пута толико. Она би онда имала довољно средстава да изведе цео свој обилати програм, — ако је, то јест, недостатак средстава био узрок неизвођењу програма. Не! Наша Задруга није приређивала предавања, него се бацила на најнепродуктивнији и најнеприкладнији рад: на приређивање забава. Знате ли шта значи, у економском погледу, приредити једну игранку? Значи: покренути око 40 хиљада новца. Од овога добију салони и шваље око 20 хиљада, трговци око 10 хиљада, гостионичари и други око 10 хиљада. Али, запамтите, од тога је, бар досад, једва једна четвртина ишла у српске шпагове! И све се то чинило с том намером, да сиротиња добије од забаве — који стотинак круна. Може ли тако што бити задатак „добротворне“ задруге? И кад ће се већ једном престати с тим некултурним начином, да се господа морају добро провеселити, да би сиротињи пала једна мрвица!

Нећемо, у овај мах, даље да распредамо ову тему. Ко хоће да разуме, тај ће и из овога разумети шта је наш смер. Хоћемо социалан рад, хоћемо културу, хоћемо етику, хоћемо власт духа у удружењу оних који себе сматрају за горњи слој, за крем друштва. То хоћемо и ништа друго. *Тих. О.*

Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца.

Протест Загреба и Хрватске.

У Загребу је одржана величанствена протестна скупштина, којој је присуствовало до 50 хиљада учесника. Скупштини су присуствовали сви чланови Народног Већа, сва друштва, соколи, ветерани, многи одличници и цело градско заступство. Скупштину је отворио градоначалник Др. Сркуљ, који је у своме говору изнео *насиља Талијана* и предложио за председника скупштине бана Михаловића. Бан бурно поздрављен од присутника, образложио је разлог ради којег се прим председничке части. Ово чини као представник земље, која се диже да просведује против тога, што јој туђинац одузима њезине земље. Свој говор заврши је овим значајним речима: „Нека пазе Талијани шта раде. Догоди ли се да њим конференција мира досуди наше крајеве *нека онда говори мач.*“ Овде је настало бурно одобравање. После њега говорио је заступник Истре др. Спинчић, који је рекао, да су Талијани вазда били шпијуни и денунцијанти код Аустрије. У свему се прикључује изводима Бана. Још су говорили Др. Дринковић и Др. Анђелиновић, а по том је примљена резолуција, којом се протестује против насиља Талијана и позива заједничку владу у Београду, да на конференцији мира пред узме све, да победи праведна југословенска ствар. Иза тога на позив Бана формирала се огромна поворка која се ради манифестација под заставама кренула градским улицама. — Исте су такве протестне скупштине одржане широм целе Хрватске и Славоније.

Јевреји за уједињење.

Загреб, 27. дец. Јевреји, народни посланици, скупљени данас у Загребу, д веђају о судбини јеврејског народног грађанског и човечанског ослобођења после две хиљаде година телесних и душевних мука, поздрављају Владу, а прекње и уједињење целог југословенског народа. Ступајући у свети победнички да ослобођења и уједињења, рођенога и крви најбољих синова, јеврејски народ је уверен, да ће Влада Краљевства Срба Хрвата и Словенаца, задахнута слободњаким начелима демократизма, заједно са великим западним савезницима, на Конференцији Мира помоћи остварити народну и грађанску равноправност ње

ЛИСТАК.

Царски сонети.

Слава.

Данас слави царе, а за царским столом
Сва властела и сва браћа хилендарска;
Царица под круном као ореолом;
Под Серезом сву ноћ пева војска царска.

Ту кнез од Дривоста, и кнез у Авлони,
Васал-краљ Бугарске, бачене под иго,
Њемачки ритери, франачки барони,
И кнез Јеро Бунић и гроф Мочениго.

Господин Оливер, то царево око,
И Прељуб, мач царев, јавише високо
Да је Тесалија сва пала за вече.

А молбу за Царство кад патријарх рече,
Дворана заблиста као сунцем цела:
На рамену Царе држи Архангела.

Дубровник.

Сав у злату, титан, рић и модра ока,
Цар слуша реч Кнеза у Великом Већу,
У луци пурпурна једрила широка,
Цело море плине посуто у цвећу.

Царски витезови, кнежеви госпари,
Једни према другим, кад се мукло зачу
Плашљива реч Кнеза; и млади и стари,
Сви држе погледе на царевом мачу.

Ковао га Новак из Хвосна; сентенце
Писа Вук из Дебра; Сардо из Фиренце
Оштрио га на свом точилу да сева.

Балчак је од једног претка Бенвенута,
Резан три године; и три га је пута
Тровао отровом Срђ из Гордичева.

Владичица.

Овде лежи Деспа, владичица, жена
Војводе Драгоша.., живе двеест лета..,
Скутоноша светле Царице и њена
Друга у врлини и дивљењу света.

Још не виде царство тих аздија; нити
Византт тих бисера; нит сетније звуке
Изви к'о са харфе; нит могаше бити
Снег на Риду бељи него њене руке.

Али увек тужно беше срце Деспе...
Подари иконе цркви Архангела,
Златне канделабре Пречистој код Преспе,

Два товара блага и двадесет села
Цркви у Леснову...Склопи очи сетне
У исход уштапа, једне ноћи летне.

Јован Дучић.

Србији.

Данас пламсаш само од крви најбољих
што су мачу дала своја тела справна;
блештећи у духу и у чистој вољи,
божанствена света земљо Православна;

јуче, ти си била моћна и велика
и за усне деце млеко, мед и вино,
док се не скрхаше под градом челика
груди твоје деце, Српска Краљевино.

Сутра, сабирући и данас и јуче,
засјаћеш у духу и у живој моћи.
Јер ће славу слома унуци да уче
као зору спаса иза тешке ноћи.

Ал' ни нови народ, нити понос међа
никад неће више да ти овај врати
поносити поглед иза храбрих већа
што су знали дивски у понор гледати.

Твоје мирно чело под претњом удеса,
и вијањем ветра страве и страхоте;
и молитву тамну у глува небеса:
твоје ј' данас време највеће лепоте.

Августин Ујевић.

Na dan, Jugoslovan, na dan!

Na dan, Jugoslovan, na dan!
Triglav te zove in Balkan,
Okreni se, odpri oko,
Glej, solnce vzhaja ti zlato,
Je že prenehal vojni grom
In svoboden ti vstaja dom.

Na dan, Jugoslovan, na dan!
Dunav te kliče in Jadran,
Tlačanstva doba gre v zaton,
Oteta suženjskih je spon
Posavija, Moravija,
Vsa majka Jugoslavija!

Na dan, Jugoslovan, na dan!
Pobit troglavi je tiran,
Tevton in Turek in Arpad.
Prost si Slovenec, Srb, Hrvat,
Glasno zavriskaj, pij radost,
Bog živi, zlata te prostost!

Anton Hribar-Korinski.

у нашој краљевини. Синови јевреј-
народа ће бити срећни, што ће вр-
и држављанске дужности и сарађи-
на процвату Југославије. — Пред-
ик збора циониста: Др. Хуго Шпицер.
о су лепе *речи* од Јевреја у Хрватској-
вонији; сад ћемо видити, каква ће им
дела. — Ур. „С. Л.“)

ађански рат у Немачкој.

ој око Бранденбуршке капије. — Отмица
нских листова. — Обустављен промет.
— Велики број мртвих и рањених.
иотел. Пресбироу Нар. Управе у Н. Саду).

Берлин, 27. децембра.

Развиће кризе у Берлину довело је
орак до *поновних уличних борби.*
и обично, независни социјалисти и
таковци сакупили су се око Бран-
буршке капије и алеје Победе, док су
ристалице владе, социјалистичка ве-
и грађанска демократија, слегли око
иних зграда у Вилхелмштрасе. Преко
је све још прошло на миру, али су
би отпочели по подне, када су Спар-
вци почели јуришати на Бранденбур-
капију и сметати саобраћају. Они су
ели жељезничку дирекцију и шлеску
езничку станицу, док се око других
ица борба водила. Пред вече су вла-
трупе зграду парламента, железнич-
ирекције и Бранденбуршку капију
повратиле. Спартаковци још увек
е у своме поседу редакције и штам-
ије „Форвертса“ листа социјалистичке
не, као и грађанских листова „Бер-
р Тагеблат“, „Фосише Цајтунг“ и
олинер Локаланцајгер“ као и полу-
ични Волфов биро. Остали грађан-
листови као: „Крајц Цајтунг“, „Дајче
есцајтунг“, „Дајче Алгелмајне Цајтунг“
Берзански Весник“ могу излазити са-
са цензуром Спартаковаца, и сада пр-
пут, од почетка рата, имају цензур-
х празнина. Услед заузећа железничке
екције и берлинских трамваја, сав је
мет био обустављен још у уторак по
не. А услед тога, што су Спартаковци
ели и главну телеграфску централу,
новинарски извештаји из Берлина за
трашњост земље и за иностранство су
тани или задоцњивали. Тачни изве-
ји о броју мртвих или рањених не
у се још дати, јер извештаји поједи-
листова о томе су противуречни.

У среду, 8. јануара, појачало се уз-
ење у целој вароши Берлину. *Уличне*
бе су биле чешће и живље но рани-
дана. Влада наоружава свакога, који
ју пристаје. Борбе око бранденбур-
капије, појединих великих жељезнич-
станица, разних касарни и полицај-
управе водиле су се преко целога
а. Влада је решена, да отпочете на-
е настави и да сва та спартаковачка
зда очисти, па макар се за то морала
ужити артиљеријом и аеропланима.
и пут од почетка револуције је тр-
чки живот био озбиљно ометен, јер
уличне борбе биле узеле врло велики
м. И број мртвих и рањених је врло
ики, али се још не може тачно утвр-
и, јер нема саобраћајних средстава,
езнички и трамвајски саобраћај већим
ом још је укочен. Железничари су
ени, да отпочну са железничким про-
ом, чим владине присталице буду оси-
але за себе посед железничке дирек-
и свију важнијих железничких ста-
а.

Изјава руске владе.

— Нота руске владе нашој влади. —

Београд, 23. дец.

Руски отправник послова саопштио је јуче краљевској влади ову декларацију руске владе, датирану у Омску 7. децембра 1918. год.

„Четворогодишњи рат противу немачке коалиције завршен је потпуном победом оних, који су хтели да обезбеде народе од насиља и самовоље. Судбина није допустила Русији, исцрпеној претераним теретом дуге борбе, да остане у редовима Савезника до срећнога дана победе, али она прославља ту победу са савезницима и очекује од ње повољне резултате за цео свет и руски народ, изнурен патњама. Русија констатује са великим задовољством да њени крајњи напори за заједнички циљ, као и њене безбројне и крваве жртве, нису били заборављени. Савезничке Силе примораде су Немачку да се одрече брест-литовског уговора, нагониле су је да напусти руске територије и да учини крај расипању народних добара Русије. *Руска влада је срећна да буде тумач топле захвалности, коју је овај племенити акт Савезника породио у срцу рускога народа. Русија, која тежи да понова уједини раздељене територије мајке отаџбине*, види у томе акту наду да ће бити саслушан и њен глас при преговорима о миру и да ће имати удела у организацији живота народа на новим и непромењивим основама приснога и часног пријатељства.

Темељи за *обнављање Русије* већ су постављени. Руска влада, ослањајући се на истинска народна осећања, која су се сада пробудила, ради на обнови државе на начелима слободе, једнакости и истинске демократије.

Руска влада зна, да се савезничке силе руководе у својим чинима узвишеним идејама човечности, правичности и међународне солидарности и прихватиће са захвалношћу њихову потпору у радовима *око препорођаја Русије*, јер Русија не треба и не може да остане у садашњем стању, које прети цивилизованом свету новим и великим потресима и које би могло лишити још за дуже време већ изнурене народе благостања мира и победиоце плодова победе“.

Спомен немачког пустошења у Белгији.

(Радио-вест Народној Управи).

Брисел, 30. децембра.

Под председништвом белгијског краља Алберта министарски савет је расправљао нацрт закона о успостави порушених покрајина. Наименоване су нарочите комисије, које ће помоћу местних власти проучавати та питања.

Она пак села и вароши, које су и сувише порушене или сравњене са земљом, задржаће тај облик рушевина и надаље, а до тих рушевина, које ће остати као спомен немачког вандализма и ратне пустоши, подићи ће се нова села и нове вароши.

НОВИ САД, 31. децембра 1918.

— О тобожњем комесарству у Барањи. Неки мађарски листови су донели вест, да је београдска влада именовала дра Теодора *Андрића* за српског владиног комесара за барањску жупанију и варош Печуј.

Како с надлежне стране дознајемо, та је вест *неистинита*. Др. Т. Андрић био је све до мађарског слома као посланик на угарском сабору веран члан Тисине странке.

Политичке вести.

— Мађарска република. После расцепа у Карољијевој странци, расцепила се и Јасијева демократска странка, тако да је у мађарској републици дар-мар постао потпун. Мађари мисле, да ће злу доскочити тиме, што би и пре уставотворне скупштине Михаила Карољија изабрали за председника мађарске републике. Но ни Карољи, као председник, не може ништа учинити, кад ни сада, као шеф владе, није у стању да изведе Мађарску на чистину.

Мађарски министар финансија израдио је нацрт закона о накнадном порезу на ратне добити. По том закону држава тражи 80 процената од свих ратних добити, стечених од почетка рата до сада.

Сретно Ново Лето желимо свима својим читаоцима.

Вести из места и са стране.

— Дар Српског Народног Одбора београдској сиротињи. Српски Народни Одбор у Н. Саду поклонио је београдској сиротињи вагон укувана патлиџана у вредности од 65.000 К. Народни Одбор примио је патлиџан од овдашњег трговца Валентина Ковача, који га је дао Н. Одбору место новца у име народне порезе.

— Прилози Народног Одбора у Новом Саду. Народни Одбор је у својој претпоследњој седници од 22. дец. 1918. решио да изда ове прилоге за потпомагање наших културних и других установа: Трговачкој Омладини 100.000 К (ова ће се свота издати од убрате народне порезе); Српском Учитељском Конвикту 10.000 К; Вишој Девојачкој Школи у Новоме Саду 30.000 К; Новосадској Читаоници 10.000 К; Српском Соколу 10.000 К; Учитељском Дому 10.000 К; овдашњој „Слободи“ 10.000 К. — И овим даровима показао је Нар. Одбор, да му на срцу леже наше културне установе, и да ће их и даље, према материјалним приликама, обилно потпомагати.

— Додељен на службу. Господин Федор *Павловић*, бивши сремски начеоник у Жабљу, додељен је наредбом вел. жупана бачке жупаније на службу у новосадски срез. Г. Ф. Павловић је већ наступио своје место.

— Наименовање варошких представника у Новом Саду. Српски Народни Одбор у у Новом Саду је, у својој последњој седници, решио да у новосадско варошко представништво као представници уђу ових 50 грађана: Др. Стева Адамовић, др. Милош Бокшан, др. Геза Брук, Ђорђе Велић, Марко Вилић, др. Вилхелм Вилт, Јозеф Гајзлер, Јанош Грозингер, Габор Дицген, Јохан Дусинг, Стеван Дотлић, Ђока Дунђерски, Бернат Ернст, Антал Иршаји, Душан Кенигштетлер, др. Радивој Каленић, др. Бене Лајтнер, Фрањо Ловрековић, Ђока Летић, Коста Миросављевић, Тоша Милић, др. Људевит Мичатек, Душан Монашевић, др. Бранко Николић, Ђока Обрадовић, Андраш Палашти, Милан Радонић, Глиша Ракић, Душан Ружић, Лаза Саранда, Гаврa Сабљар, Сава Стојковић, Влада Стефановић, Светозар Страјнић, Јозеф Седлачек, Јанош Сабо, Балинт Секереш, Павле Татић, Јаша Томић, Милан Француски, Леополд Франк, др. Балтазар Фајт, Ференц Фат, Лајош Хорват, Фридрих Хес, Јован Храниловић, Ђура Хаднађев, Матија Чаталинац, Живан Шилић и Јован Штрангаров.

— **Јача контрола путовања.** Они, који путују преко демаркацијоне линије, ваља да знају, да је варошка велика капетанија у Суботици наредила, да ће издавање путних објава на захтев српске команде још већма бити стегнуто. Пошто се с путним објавама већ више пута догодиле злоупотребе, од сада ће се објаве за путовање преко демаркацијоне линије издавати само на основу фотографског исказа и описа особе путникове. Та одредба већ важи.

— **Српска дунавска флотила.** Енглеска комисија, којој на челу беху два британска поморска официра, отпутовала је из Пеште у Лондон после петодневног боравка, пошто је према уговору о примирју примила од Мађара бивше аустро-угарске лађе, које су припале Србији. Ова дунавска флотила броји пет ратних монитора, 2 стражарска брода, 10 нарочитих, 10 теретних пароброда и 60 шлепова, што је већ све стигло у Београд.

— **Нова америчка мисија у Србији.** Амерички пуковник *Фокс*, са 6 официра Америчког Црвеног Крста, допутовао је у Београд. Он је са члановима мисије ишао из Солуна возом до Скопља, а одатле кроз опустошену Србију аутомобилима до престонице. На целом путу мисија се задржавала у многим местима ради проучавања питања о исхрани и осталим потребама напаћеног народа српског. Утисци су свугде били необично тешки, јер је мисија била и одвише изненађена бедним стањем, које су непријатељи створили у Србији отимањем и пљачкама. Пуковник Фокс је са целом мисијом био примљен у аудијенцију од Њ. В. Престолонаследника.

— † **Теодор Рузвелт.** Из Америке је стигао тужан глас, да је умро велики амерички државник Теодор Рузвелт. Тип америчког self made man-а, Рузвелт се истакао и на политичком и на књижевном пољу. Његово се име у целом свету први пут јаче прочуло у америчко-шпанском рату, кад је организовао читав пук коњице (Roughriders) и на челу тих одважних ратника знатно допринео паду града Сант-Јага на Куби. После убиства председника Мак Кинлеја изабран је за председника Сједињених Држава америчких Рузвелт и он је у том својству развио огроман рад на свима пољима државног живота.

Кад су Немци у светском рату потопили амерички брод „Лузитанију“, Рузвелт је развио најжешћу агитацију за то, да и Америка зарати на Немце и њихове савезнике. А кад је Америка то и учинила, онда је Рузвелт дизао свој моћни глас за раздеобу Аустро-Угарске и за ослобођење у њој подјармљених народа.

Зато глас о смрти овог великог човека изазива у целом културном свету, а особито код ослобођених народа осећаје искреног саучешћа. Нека је слава и хвала Теодору Рузвелту!

Кратке вести.

У Будимпешти су ухапшени неки руски бољшевици (већином Јевреји), који су се издавали за делегате руског Црвеног Крста. Полиција је те бољшевике предала француском потпуковнику Виксу, који их је ставио под стражу марокан-ских спахија.

У Сегедин је стигла нова француска војска: око 2000 војника са две батерије топова.

Немачки маршал Макензен однесен је у Београд. Станује у хотелу. С њим се поступа уљудно, али је под јаком стражом. Макензен ће бити однесен у Солун, одакле ће бити превезен у Француску.

Ових дана ће се решити питање о уласку савезничких трупа у Немачку. У току саветовања појавила се жеља, да Берлин поседну америчанске трупе.

Најновије вести.

(Телефонске вести Нов. Одсека Ј. Н. В. из Београда.)

Присаједиње Срба и Словака бекешке и чанадске жупаније.

Арад, 30. дец. Срби и Словаци у бекешкој и чанадској жупанији на јавној скупштини свечано су изјавили, да траже отцепљење свога земљишта од Угарске и уједињење са краљевством Срба, Хрвата и Словенаца. Резолуција је поднесена и овдашњем француском команданту, а с њом и протест против румунске окупације, која се очекивала у овим крајевима. У обе ове жупаније има само 15.000 Румуна, а 100.000 Срба и Словака

Окупација целе Угарске.

Будимпешта, 30. XII. Чешкословачка војска је заузела Нађмарош (код Вишеграда,) 40 км. од Пеште. Чеси и Словаци ће кроз две недеље посести Будимпешту.

Престолонаследников пут у Париз.

Београд, 30. XII. Регент Александар путује за који дан с великом пратњом преко Брода, Сарајева, Дубровника и Марсеја у Париз. На путу га прате велик број дипломата и политичара. Из Дубровника у Марсеј путује регент на француском броду.

Матица Српска.

Молба.

За време великог светског рата издавали су наши емигранти у иноземству на много места листове, брошире, књиге, на српском, француском, немачком и енглеском језику. Колико смо могли дознати, штампано је књига таких у разним местима Грчке, Швајцарске, Француске, Енглеске и Алжира. Та емигрантска литература једини је представник и израз српског духовног живота за време рата, стога је треба скупити и сачувати за нашу науку.

Књижевно Одељење Матице Српске је одлучило у својој седници од 22. дец. да се умоле, овим путем, сви пријатељи српске културе да му у овом послу помогну. Секретријат Матице Српске моли сву ону господу који сами имају таких књижевних производа, да их упуте библиотеци Матице Српске, бесплатно или уз накнаду вредности, или да обрате пажњу на ову молбу другима који их имају. Молимо само потпуне и чисте примерке. Све пошиљке нека се упућују на потписаног.

У *Новом Саду*, 28. децембра 1918.

Др. Тихомир Остојић с. р.
секретар Матице Српске.

Свима мојим поштованим го
честитам Нову Годину.

Антон Фелди
194 1—1 хотелијер
Гранд Хотел „Слобо

Свима мојим поштованим го
честитам Нову Годину!

Антон Фелди
193 1—1 хотелијер
код „Јелисавете“

**КЛУБ (CLUB
АБАДИЕ (Abadi**
као и друге сорте хартије за цига
добија се код 168
Армина Бема, Н. Сад. Текели И.

Свима нашим поштованим муш
јама и пријатељима честитамо Нов
дину! 188 1
И. Фрајда синов

Млађа и добра КУВАРИ
тражи се за отмену кућу у Беогр
Плата 70—80 динара месечно. Јавит
лично у мађарској гимназији. 1

Јабука
мешовитих 3—4 вагона за продају
МИЛОЈЕ М. ПЕЈИЋ, трговац, Го
ђинце (Бачка). 187

Апотек
у Стапару продајем за готове но
Србин има првенство. Упитати писмо
командовано или лично.
Апотека Југови

Честита нову годину свима при
љима и познаницима, 195
Јован Шоман мл.

ОГЛАС.
ПРОДАЈЕМ: 4-годишњег коња
годишњу краву, 1 кола, коњску опр
4 м. ц. сена, до троје кола сламе и
кукурузовине. Распитати у Уставској
ци бр. 42. у Н. Саду. 191

Индустријска и трговачка Штедиониц
деоничарско друштво 147 8—
купује ратне зајмове по највишем дневном курзу, исплате трговачких рачуна
туђим пијацама свршава са умереним трошковима. Прима улоге са 3 % кама
Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár r. t. Ujvidék.

Хартије од вредности као и обвезниц
117 14—
ратног зајма по најбољој цени купује Банкар Ви

Одговорни уредник: Јанко Перић.

Штампарија Супек и Јовановић, Нови Сад, Житна пијаца број 22.